

Ehdotus A 1960/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö, joka koskee jäsenehdotusta pientilojen kehityksen tukemisesta (A 1960/UHN)

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että tehdään aktiivisesti työtä pientilojen kehityksen tukemiseksi.

että laaditaan idealuettelo toimista, joilla voidaan tukea pientilojen kehitystä.

Tausta

Pienet maatilat vähenevät, kun yhä useammat niistä siirtyvät suurtuotantoa harjoittavien maatilojen haltuun. Tällä on monia kielteisiä vaikutuksia sekä yhteiskunnalle että ympäristölle. Pientilat voivat tukea luonnon monimuotoisuutta, jos niillä esimerkiksi viljellään useita eri viljelykasveja pienemmillä pelloilla ja suojellen täysin tai osittain luonnontilaisia alueita¹. Tiloilla tapahtuva toiminta on usein matalaintensiivinen yhdistelmä kasvintuotantoa, hedelmä- ja pähkinäpuiden viljelyä sekä pienimuotoista eläintenkasvatusta. Ne ovat vastakohta suurille monokulttuureille, joissa maataloutta harjoitetaan perinteisillä pelloilla ja luomupelloilla, joissa monimuotoisuus on ahtaalla.

Tanskassa pientilalla tarkoitetaan vähintään 2 hehtaarin suuruista viljely-, puutarha-, hedelmätarha-, taimitarha- tai muussa maatalouskäytössä olevaa kiinteistöä, johon kuuluu asuinrakennus. Kiinteistö, johon kuuluu vähintään 15,5 hehtaaria maatalousmaata (päärakennus, tuotantorakennukset, puutarha ja pihapiiri pois lukien), luokitellaan lähtökohtaisesti maatalouskiinteistöksi. Pientiloiksi katsotaan siis kaikki 2–15 hehtaarin suuruiset maatilat.

Ruotsin maatalousvirasto luokittelee maatalousyritykset toisaalta sen perusteella, montako vakiotyötuntia maatalousyrityksessä tehdään kaiken kaikkiaan, toisaalta sen perusteella, miten työtunnit jakautuvat viljellyn alan ja eläintenpidon kesken. Maatalo-

---

¹ [Increasing crop heterogeneity enhances multitrophic diversity across agricultural regions | PNAS](#)

usyritys katsotaan pientilaksi, mikäli siellä tehdään alle 400 työtuntia². Ruotsissa oli vuonna 2020 noin 22 600 pientilaa (38 % kaikista maatiloista).

Suomessa pien- ja suurtiloja ei erotella tilastollisesti toisistaan. Maatalousyrittäjäksi määritellään maatalous- tai puutarhatuotantoa harjoittava tila, jonka taloudellinen koko on Standard Output -menetelmällä laskettuna vähintään 2 000 euroa³.

[SNL:n](#) (Store norske leksikon) mukaan kaikki alle 10 hehtaarin tilat määritellään Norjassa pientiloiksi. Viljelyn peltomaan osuus saa pientilalla olla korkeintaan 3,5 hehtaaria. Jos maatila katsotaan pientilaksi, se ei kuulu toimilupamenettelyn piiriin ja tila on vapaasti myytävissä. Norjan keskimääräinen tilakoko on noin 25 hehtaaria, eli suuri osa maatiloista on pientiloja.

Maankäytön muuttuminen on yksi suurimmista luonnon monimuotoisuutta uhkaavista tekijöistä. Useiden lajien elinympäristöt ovat kadonneet tai katoamassa tai ne kutistuvat tai häiriintyvät maankäytön muuttuessa, kun luonnonalueita otetaan maatalous- tai rakennuskäyttöön ja luonnon monimuotoisuudelle jää entistä vähemmän tilaa.

Tanskasta on kadonnut vuodesta 2011 lähtien liki 11 000 pientilaa, ja suuntaus on tasaisesti laskeva. Kehitys vaikuttaa ympäristöön monin tavoin, mutta sitä on helpointa mitata penkereiden ja puusaarekkeiden määrällä. Suurtilat tavoittelevat suuria yhtenäisiä peltolohkoja, ja pientiloja ostaessaan ne poistavat penkereitä ja puusaarekkeita peltojen reunoilta. Penkereet ja puusaarekkeet muodostavat viljeltyyn kulttuurimaisemaan luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä ekologisia käytäviä, jotka voivat toimia useiden eri lajien elinympäristönä ja auttaa ahtaalla olevia lajeja levittäytymään uusille alueille⁴.

Tilakoot kasvavat selvimmin Tanskassa, mutta suuntaus on havaittavissa myös muissa Pohjoismaissa. Tukemalla aktiivisesti pientilojen kehitystä turvataan elinympäristöt ja niitä yhdistävät ekologiset käytävät, joita pitkin eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle.

Lisäksi pientilat voivat houkuttaa ja turvata työpaikkoja alueilla, joilla työllistymismahdollisuudet ovat muuten rajalliset. Kesän matkailijavirtojen suunta muuttuu tulevaisuudessa, kun yhä useammat hakeutuvat lomillaan etelän asemesta pohjoiseen. Ilmasto- ja matkailu saa eteläeurooppalaiset suuntaamaan Pohjois-Eurooppaan ja Pohjoismaihin pois lämpötiloista, jotka lievimmilläänkin ovat tukalia ja pahimmassa tapauksessa hen-

---

² <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2022-04-28-jordbruksforetag-i-lantbruksregistret-och-foretagsregistret.-klassificering-sysselsattning-och-kombinationsverksamhet-2020#h-Beskrivningavregister>

³ <https://www.luke.fi/fi/tilastot/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne-tilaston-dokumentaatio>

⁴ <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/debat/breve/ECE13446410/faerre-laehegn-svaekker-biodiversiteten>

genvaarallisia. Pientilat ovat oiva kohde näille leirintämatkailijoille. Samalla ne tarjoavat Pohjoismaille merkittävän potentiaalisen tulonlähteen ja voivat luoda maaseudulle lisää työpaikkoja. Etelä- ja Keski-Euroopasta tulevien matkailijoiden määrä on ilmastonmuutoksen vuoksi jo nyt kasvussa, ja pientiloja tukemalla voimme kehittää matkailua kestävään suuntaan kaikkialla Pohjoismaissa.

Valiokunnan näkemykset

Konservatiivinen ryhmä totesi, että maatalous kuuluu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) piiriin, minkä vuoksi siihen ei ole tarpeen puuttua pohjoismaisessa yhteistyössä. Lisäksi se huomautti, etteivät pientilat ole ilmastoystävällisiä eikä pieni koko välttämättä takaa luonnon monimuotoisuuden edistämistä. Konservatiivinen ryhmä korosti, että Norjan kaikkiaan 38 000 maatilasta 34 000 on pientiloja, minkä vuoksi ehdotus ei ole sovellettavissa Norjan maataloussektorille, vaikka se onkin relevantti muille maille, kuten Tanskalle ja Ruotsille. Konservatiivinen ryhmä ei kannattanut ehdotusta. Puolueyhmiin kuulumaton jäsen yhtyi konservatiivisen ryhmän näkemykseen.

Vapaa Pohjola totesi konservatiivisen ryhmän tavoin, etteivät pientilat ole ilmastoystävällisiä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta pientila voi kuitenkin olla parempi kuin suurtila, mikäli pientilalla kasvatetaan monipuolisesti eri hyötykasveja. Vapaa Pohjola kannatti ehdotusta mutta korosti sekä suurten että pienten tilojen olevan tarpeellisia. Erilaiset olosuhteet asettavat maataloudelle erilaisia vaatimuksia, mutta tarjoavat samalla erilaisia mahdollisuuksia niin suurten kuin pientenkin tilojen kehittämiseksi.

Pohjoismaiden vihreä vasemmisto kannatti ehdotusta. Keskiryhmä totesi sekin, että tarvitaan sekä suuria että pieniä tiloja, ja kannatti ehdotusta.

Kiirunassa 25. kesäkuuta 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP), Norge